T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2014 / 475
KARAR NO : 2014 / 519
KARAR TR : 5.5.2014

ÖZET Davacıya ait yapının, kullanılmadığı, tehlike arzettiği gerekçesiyle idarece, 3194 sayılı Kanunun 39.maddesi uyarınca yıktırılmasından dolayı uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B.S.
Vekili : Av.F.B.
Davalı : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.U.E.

O L A Y : 1-Davalı idarece oluşturulan Tespit Komisyonu tarafından düzenlenen 26.12.2012 tarihli Raporda; Çiğdem Mahallesi Muhtarının 17.12.2012 tarih ve 25428 sayılı dilekçesinde, Çankaya İlçesi 1586 sokak No:….. kapı nolu yapının camlarının olmadığı ve içerisine geceleri tinerci ve balicilerin girdiği ve tehlike arz ettiğinin belirtildiği; Kentsel Dönüşümler Şb. Müd.lüğü'nün 17.12.2012 gün ve 17497 sayılı yazısında, anılan yapının kapı, cam ve duvarlarının yıkılmış olduğu hususlarının tespit edildiği belirtilerek söz konusu yapı ile ilgili yasal işlemlerin tamamlanmasının talep edildiği; Başkanlık Makamının 26.08.2010 tarih ve 6526 sayılı Olurları ile görevlendirilen komisyonlarınca; Çankaya İlçesi Çiğdem Mahallesi 1586 sokak No:….. kapı numaralı gecekondunun ekli fotoğrafından anlaşılacağı üzere, kullanılamaz durumda olduğu, taşınmazın pencerelerinin bulunmadığı, duvarından yer yer çatlakların olduğu, yapının iç tarafındaki tavanında çökmelerin meydana geldiği, yapının terk edilmiş olduğu hususlarının tespit edilmiş olduğu; söz konusu yapının, bulunduğu durum itibarı ile; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunun 7/z maddesi ve 3194 sayılı İmar Kanununun 39.maddesinde tanımlanan yıkılacak derecedeki tehlikeli yapılar kısmına girdiğinin tespit edildiği; şehircilik ve estetik açısından da kötü durumda olan yapının mahzurlarının giderilmesi ve bunların zuhuruna meydan verilmemesinin sahiplerine tebliğ edilmesi; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7/z ve 3194 sayılı imar Kanununun 39. maddelerine uygun olacağı hususlarına yer verilmiş; Ankara Büyükşehir Belediye Encümeni; 3.1.2013 gün ve Karar No:18, Kayıt No:21 sayı ile, Encümence yapılan görüşmede; Çankaya İlçesi Çiğdem Mahallesi 1586. Sokak No:20/A kapı nolu yapının camlarının olmadığı ve içerisine geceleri tinerci ve balicilerin girdiği ve tehlike arz ettiği belirtilmiş olduğundan, 3194 sayılı Kanunun 39. maddesinin Belediyelerine vermiş olduğu yetki çerçevesinde Çiğdem Mahallesi 1586. Sokak No.20/A kapı nolu yapının kaldırılmasına, gereği için evrakın Emlak ve İstimlak Dairesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiş; bu karar, yapının sahibine ulaşılamadığından bahisle, 11.1.2013 tarihinde ilanen tebliğ edilmiş; davalı idarenin yazılarına göre anılan yapının yıkımı, 6.2.2013 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

2- Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkiline ait Çiğdem Mahallesi 1586.Sok., No: ……'da yer alan gecekondunun kaim olduğu arsanın, imarlaştırma çalışmaları sonucunda yol olarak belirlendiğini, arsanın yakın yere kaydırılmış olduğunu; ancak davalının, Ocak 2013 tarihinde müvekkiline ait gecekonduyu harabe ve güvenlik açısından tehlike arz ettiği gerekçesi ile kısmi olarak yıktığını; oysa, aynı sırada başka gecekondular da bulunduğunu, bunlarla ilgili olarak idarece herhangi bir işlem yapılmadığını; davalının, müvekkilinin taşınmaz üzerindeki tasarruf haklarını kullanmasına engel olduğunu, herhangi bir bedel ödemeden gecekonduyu yıktığını, bu durumun Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu; müvekkilinin taşınmazını uzun süre kiraya vererek kira geliri elde ettiğini; taşınmazların bulunduğu bölgenin sürekli gelişme gösteren, şehre yakınlığı, ayrıcalıklı yaşam standartlarına sahip, ormanlık arazinin içinde olması nedeni ile yapılaşma ve verimlilik açısından değeri artan, kıymetli bir konumda bulunduğunu ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile, taşınmaz bedeli için şimdilik 1.000 TL.nin, kamu alacaklarına uygulanan en yüksek faiziyle birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 24.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:19.9.2013 gün ve E:2013/232, K:2013/598 sayı ile, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan getirtilen işlem dosyasına göre dava konusu taşınmazla ilgili olarak Ankara Büyükşehir Belediyesi Encümeninin 03.01.2013 tarih, 18 sayılı encümen kararı ile binanın tinerci ve balicilerin girmekte olduğu ve tehlike arz ettiği bu nedenle 3194 sayılı Kanunun 39.maddesi

gereğince yapının kaldırılmasına karar verildiğinin anlaşıldığı; yapılan işlemin belediye encümen kararına dayalı olduğu; 3194 sayılı İmar Kanununun 39.maddesi gereğince belediye encümen kararı gereğince işlem tesis edildiği ve idari işleme dayalı olarak hakları ihlal edilen vatandaşların açacakları davanın inceleme yeri idari yargı yerleri olduğu gerekçesiyle; yargı yolu bakımından mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiş; bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 5.İDARE MAHKEMESİ; 5.12.2013 gün ve E:2013/1824 sayı ile, Belediyelerin 3194 sayılı İmar Kanununun 8. maddesi ve 18. maddesinin verdiği yetki ile arazi ve arsalar üzerinde imar planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulması, arazi ve arsa düzenlemesi gibi faaliyetleri kapsamında yaptıkları imar planlarından kaynaklanan işlemlerin tek yanlı ve kamu gücüne dayanan irade açıklamaları ile tesis edilen genel ve düzenleyici işlemler olduğu bu yönü ile de idari eylem ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerektiğinin tartışmasız olduğu; buna karşılık, Belediyece, Kamulaştırma Kanunu'nda öngörülen usul ve yöntemlere uygun idari nitelikte uygulama işlemleri yapılmaksızın, taşınmazlara fiilen el atılarak imar planındaki amaca uygun olarak kullanılmasının ise, kamulaştırmasız el atma niteliği taşıdığını; dosyanın incelenmesinden; dava konusu taşınmazın imar planında yol olarak belirlendiği, davalı idare tarafından kamulaştırma işlemi yapılmadan anılan taşınmaz üzerindeki gecekondunun yıkıldığı, bu yıkımdan dolayı oluştuğu iddia olunan zararlara karşılık 1.000,00 TL tazminatın el atma tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığının görüldüğü; idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, suyolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceğinin, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunduğu; nitekim, yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kumlunun 11.2.1959 günlü E: 1958/17, K: 1959/15 sayılı kararının III. bölümünde, "İstimlaksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlak Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir." görüşüne yer verilmiş olduğu; bu durumda, idarenin dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünün, adli yargı yerinin görevine girdiği; nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 24.12.2012 tarih ve E:2012/231 K:2012/ 284 sayılı kararının da bu yönde bulunduğu gerekçesiyle; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve işin incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 5.5.2014 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacıya ait yapının, kullanılmadığı, tehlike arzettiği gerekçesiyle idarece, 3194 sayılı Kanunun 39.maddesi uyarınca yıktırılması nedeniyle uğranılan zarara karşılık şimdilik 1.000 TL.nin faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunun 7.maddesinin birinci fıkrasının (z) bendinde, afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etme ve yıkım konusunda ilçe belediyelerinin talepleri hâlinde her türlü desteği sağlamanın, Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında sayıldığı görülmüş; 3194 sayılı İmar Kanununun *"Yıkılacak derecede tehlikeli yapılar" başlıklı 39.maddesinde, "*Bir kısmı veya tamamının yıkılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların sahiplerine tehlike derecesine göre bunun izalesi için belediye veya valilikçe on gün içinde tebligat yapılır. Yapı sahibinin bulunmaması halinde binanın içindekilere tebligat yapılır. Onlar da bulunmazsa tebligat varakası tebliğ yerine kaim olmak üzere tehlikeli yapıya asılır ve keyfiyet muhtarla birlikte bir zabıtla tespit edilir.

Tebligatı müteakip süresi içinde yapı sahibi tarafından tamir edilerek veya yıktırılarak tehlike ortadan kaldırılmazsa bu işler belediye veya valilikçe yapılır ve masrafı % 20 fazlası ile yapı sahibinden tahsil edilir.

Alakalının fakruhali tevsik olunursa masraf belediye veya valilikçe bütçesinden karşılanır. Tehlike durumu o yapı ve civarının boşaltılmasını icabettiriyorsa mahkeme kararına lüzum kalmaksızın zabıta marifetiyle derhal tahliye ettirilir." hükmüne yer verilmiştir.

3194 sayılı Yasanın yukarıda hükmü yazılı 39. maddesinde belirtilen sakıncaların, 5216 sayılı Yasa kapsamında idarece giderilmesi için idareye kamu gücünü kullanma yetkisini tanımakta olup; bu yolda tesis edilen işlemin, idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir işlem olduğu tartışmasızdır.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacıya ait olduğu iddia edilen Çankaya İlçesi, Çiğdem Mahallesi 1586. Sokak No:20/A kapı nolu yapının camlarının olmadığı ve içerisine geceleri tinerci ve balicilerin girdiği ve tehlike arz ettiği yolundaki yakınmalar ve düzenlenen tespit raporuna istinaden, davalı İdarece alınan Encümen Kararıyla yapının, 3194 sayılı Kanunun 39. maddesi uyarınca yıkıldığı; davacı vekili tarafından, davalının, müvekkilinin taşınmaz üzerindeki tasarruf haklarını kullanmasına engel olduğu, herhangi bir bedel ödemeden gecekonduyu yıktığı, bu durumdan dolayı zarara uğradığı ifade edilerek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile, taşınmaz bedeli için şimdilik 1.000 TL.nin, faiziyle birlikte tahsili istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Bu durumda, kamu hizmeti yürüten Belediyenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan dava, olayda kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasını gerektirmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, 2577 sayılı Yasa'nın 2/1-b maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Belirtilen nedenlerle Ankara 5.İdare Mahkemesinin başvurusunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 5.İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 5.5.2014 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Eyüp Sabri BAYDAR	Ali ÇOLAK	Sıddık YILDIZ

Üye	Üye	Üye
Nurdane TOPUZ	Ayhan AKARSU	Mehmet AKBULUT